

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Michaelis Ritii Neapolitani De regibus Francor[um] lib. III

Riccio, Michele

Basiliae, 1517

Michaelis ritii neapolitani, de regibvs francorvm, liber secvndvs

[urn:nbn:de:bsz:31-270905](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-270905)

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI
reduxit exercitum parum decore, decessitq; sine prole, Re-
mis in eadem qua pater æde. conditus.

PRIMI LIBRI FINIS.

• MICHAELIS RI-
TII NEAPOLITANI, DE REGIBVS
FRANCORVM, LIBER
SECVNDVS.

Carolus.
Abbas
nomen
Syrum.

QVOMQVE Lotharij frater Carolus aspiraret
ad regnum, cuius antea contemptum præ se tu-
lerat, ab Hugone Abbate (Syrum præsulis no-
men id est) eo qui Capetus alioqui uocabatur,
editus, ut aiunt, ex familia comitum Parhisiensium, Aureli-
os in custodiam, Ezellini Episcopi proditione, apud oppi-
dum Landini domicilij sui sedem captus. In eo tamen rerū
statu liberos habuit duos, Ludouicum, & nomine paterno
Carolum.

Hugo. Hugo tamen incubuit regiæ malis artibus occupatæ, seque-
gessit pro iusto rege, quoad obita morte, Francorum regum
conditorijs illatus est ad Aedem Dionysij, diuini natalis an-
no. D CCCC. XCVIII.

Robertus. Hugoni successit ex eo natus Robertus, qui Pontificalis sciē-
tiæ peritissimus, in missarum solennijs, quæ responsoria di-
cuntur, instituit, & rithmicum numerum, cuius est initium
Sancti spiritus adsit nobis gratia. Missarum mētio nos ad-
monet originationē eius nominis indagare, ne quis ut for-
didum

Missæ.

didum respuat. Antiquitus in illa uana deorum superstitione, peracta re diuina, conuersus ad plebem sacerdos aiebat, λαοις ἄφεσις, id est, Populis missio, ut est apud Apuleium: quo uerbo potestatem faciebat abeundi uolentibus. Idem mos a nostris etiam seruatus est, ut libo iam libato, per ministrum pronuncietur, Ite missa est. Idem ualet quod ilicer, Idq; id est, ire licet. Nam nostræ religionis autores indifferenter usurpasse missionem missamq; testis est Cyprianus, qui remissam peccatorum sæpe scribit, & id genus alia permul-

Remissa peccatorum apud Cyprianum.

ta. A parte ergo totum sacrificium missa nominatum quasi missio. Sed & respondendi consuetudo iam tum fuit in choris, ut Ausonius ostendit,

Dyndimaq; idæo respondent cantica luco.

Responsorium uero nouitium quidē uerbum, sed ecclesiastica tractanti, liceat in posterum suis ecclesiæ uerbis uti. Robertum moriens Henricus Burgundiæ rex hæredem testamento scripsit, aduersum tendente Lauderico Aniuersensi comite, qui Burgundiam sui iuris esse contendebat. hinc orto bello, uictoria Burgundiæq; penes Robertum fuit. Is honori diuorum pluribus & magnificis ædibus extructis, e uita migravit. ad Aedem Dionysij conditus anno uicesimo quarto, post initū principatū, liberis superstibus, Henrico scilicet & Roberto, quos ei Constantia pepererat Arelaten- sis filia comitis, quam amissa priore cōiuge & Vgone ex ea filio superduserat, Item Simone & Almarico, susceptis ex connubio Nouiomen- sis Reguli filia.

Responsorium.

Henricus.

Burgundia ad Francos.

Paternum decus accepit Henricus, obtinente Roberto Burgundiam, qui fretus Constantiæ matris studio, quæ cesserant in Henrici iura cepit atrectare, conflato inde bello

Henricus

Roberti uirib⁹, & aduersæ factioni impar Henric⁹ exactus regno, cōfugit ad ducē Normānū, cuius auxilio sua recepit. Deniq; regno quod tāto armorū strepitu uendicarat, ultro uiuens Philippo filio cessit. Anno salutis M. Lx. mortu⁹, illa

Philipp⁹. tusq; regū conditorijs ad Aedem Dionysij. Philippus igit⁹ Henrici F. a patre accepto regno Bertam Balduini comitis Hollandiæ filiā matrimonio sibi iunxit, ex qua liberos habuit Ludouicū Constantiāq; eaq; dimissa in eius locū Bertrandā duxit, ob eāq; rem a sacris abstentus in iure pontificio dicit⁹ ab Urbano secūdo Pont. Max. Protulit is & regni fines, adiectis Bituricēsisbus emptis ab Arpino duce eorum, qui cū Gottifredo Bullono socius expeditiōis in auxiliū terræ, quā sanctam uocant, iturus ad usus belli necessarios pecunia careret, ipsi Philippo Ducatum uendidit. Ita q; ditioris accessione facta Philippus in consortium principatus accepit ex se natum Ludouicum, qui patri successit anno salutis M. CVI. Melduni uita functo, conditoq; ad Aedem diui Benedicti Ligirensē. Ludouic⁹ Philippi F. in Anglos & Henricū gessit imperatorē multa p̄spere. Quomq; Gelasius Pont. max. Henrici suspectas habens opes ad eius fidē cōfugisset, implici⁹ morbo Matiscone periit, in eiusq; locū suffectus est Viennensis Antistes Guido cognomine Calistus, is adnitente sūma ui Ludouico Romā uenit, & a cunctis ordinibus faustis acclamationibus exceptus honorē tenuit. Ludouico F. erat & auī nomine Philippus, qui animi gratiā Luteciæ Parhisiōrū suburbia obequitans equo obiecta succuli specie cōsternato inde deturbat⁹, interiit. Equidē uereor oblitus operis instituti cuiq; uideri, si de nomenclatura ciuitatis instar Grāmatici disputem, Sed & rerū scriptores hoc

Arpinus.
Gottifre-
du.
Bullonus

Ludouic⁹
cus.

res hoc interdū faciunt, & obiter Homeromastiges, cauendi sunt, ut inquit Plinius. Inuenias qui Parhisius indeclinabili forma dicendū per omnes casus affirmet, & ita multorū seruat usus. Alij nescio cuius Architrene uersificatoris (auctoritas em̄ Boetij in dubio est) adminiculati testimonio cōditam uolūt a Iulio Cæsare, Parhisiūq; singulariter & scemini ne nuncupatā, quib⁹ ut nō accedamus ipse Cæsar in primis facit, qui laudū suarū alioqui non obtrectator, eius (ut istis placet) operis Parhisiū nūq; meminit, ut aliquoties Parhisiōrum gētis, in qua Luteciā Strabo, Mela Pompo. Pliniusq; & Ptolem. statuunt in eo propemodū tractu, quo nunc est, **Lutecia.** Is itaq; fretus autoribus hanc urbem modo Luteciam, quā doq; Parhisiōs appellare non dubitauit.

Ludouicus ab Henrico Cæsare, de quo iam diximus, alteroq; Henrico Anglorū rege Henrici prioris genero, bello petitus, ossa diui Dionysij, eiusq; sociorū ad id tempus intacta a conditorijs eduxit in aciem, ex qua uictor eadē suppositis humeris in oculos suos maxima cum ueneratione rettulit.

In consortium principatus ascito Ludouico filio, qui Iunior appellatus oleo tinctus, insigne regij capitis permissu patris accepit, & paulopost administrationē, quom pater morbo lāgueret, ex quo decessit maior sexagenario, quom xxx. circiter annos imperasset. Agens animā deponi se iussit humi in tapeto strato in quo designata crux erat ex cinere. Sepultus & ipse est ad Aedē Dionysij supstitibus (extra Ludouicū) quatuor eius filijs, Henrico Episcopo bellouacē. Philippo Parhisiensi archidiacono, Petro qui filiam Reginaldi comitis uxore ducta, defuncto socero decessit, & alio cuius apud autores nomen haud inuenio quem Roberti comitis **Pertici**

Parhisius**Lutecia.****Ludouicus uictoriam obtinuit.****Ludouicus iunior.**

Pertici Druidarumq; patrem fuisse memorant.

Ludouicus iunior adhuc uiuente patre despondit Elionorā unicam ducis Aquitaniæ filiam, qua duarum ex se puellarum iam matre dimissa, Constantiam regis Castellæ filiam superduxit, eaq; ex secundo partu mortua, Alisam Blesensi comite natam sibi iunxit, ex qua exacta pene ætate, multis precibus fatigato deo, Philippum sustulit, eum cui inde cognomentum fuit Adeodatus, quem pater ægre puberem, quom bis septenos impleret ānos, ad regium decus euexit, oleoq; tingēdum curauit, & ornari diademate primum Remis, iterum Parhisijs apud Lutetiam.

Philipp⁹
Adeoda-
tus.

Ioannes
de tpib⁹.
Longæui
reges.

Per eosdem dies obiisse fertur Ioannes quidam de temporibus, cuius uitæ longinquitas absoluit antiquorū fidem, nec fabulosum uideri sinit Arganthonium Tartesiorum regem centum quinquaginta annis uixisse, Cyniram decem amplius, Aegimium ducentos ut in Aetolia quosdam gentis Epiorum. Reges Arcadum trecentos, in Illyrico Dandoinme quingentos, a principatu nanq; Caroli magni ccdxi. circiter annos in rebus humanis fuisse creditur. Expeditionē præterea Ludouicus cum Conrado imperatore paribus auspicijs in terram sanctam suscepit, obita demum die, sepultus est in Aede cœnobij de Barbello, quod ipse uiuens extruxerat.

Philipp⁹
Adeoda-
tus.

Iudæorū
expulsiō.

Philippus Adeodatus, acceptis a patre regijs insignibus ad huc adulescens, omnibus exemplis usus est in Iudæos iudicio conuictos, Christianum puerum quotannis immolare solitos, in eos etiam qui conuicia faciunt in deos edicto, pœnam statuit. Defuncto patre Iudæos regni sui finibus eiecit, in Anglos & eos qui man⁹ ecclesijs inferebāt, egregie multageffit.

Matrimonio sibi iunxit Isabellam Balduini Comitis Annoniæ filiam. Copias ad asserendam terram sanctam duxit expeditionis socio Ricardo Anglorum rege, Christiani natalis anno M. CLXXXIX, Basilicas Apostolorum Petri & Pauli in urbe uisit, & Cælestinum pōtificem max. Quomq; sub eius principatu Iudæi, Christiani generis hominē spinis coronatū, crucis patibulo suffixissent apud Braium muliere, quæ tūc oppido potiebatur empta muneribus, ut rem dissimularet, eo Philippus agmine raptim ducto Iudæos octoginta, quot in eius potestatem uenerūt, alijs in fugam cōiectis, excitato rogo uiuos cremauit. Isabella iam fato functa, Sororem Caym Dalmatarum regis Embergam duxit, eaq; mature dimissa cum Maria Boemorum Ducis filia nuptias celebrauit. Iudæis grandī ab eis accepta pecunia reditum concessit & domicilium Parhistris. Ludouico quem filiū susceperat ex Isabella, Blancham despōdit ex rege natā Castellæ, Ioannisq; sine terra sororem eius, qui Ricardo successerat in Angliæ regno, diem clausit, anno salutis M. ccxxiij. rerum potitus annis quadraginta quatuor, ad Aedem Dionysij conditus.

Iudæorū
reditus.

Regni gubernacula Ludouicus excepit eius nominis octauus Adeodati F. annum agens xxxiij. materno genere in Caroli magni regnum ius habere prætendebat. Etenim Carolus Ludouici quarti F. is quem demōstrauimus ab Vgone capeto Landini Custodiæ mancipatum, genuit Emengardam qua matre Balduinus est editus Annoniæ comes & Isabellæ pater eius, quæ Philippo peperit Ludouicū, qui domitos Auenionenses, ab hæreticorum laqueis, in quos incidierant, quom non posset euellere, septimo demum

Auenio
expugna
tur.

d anno

anno securos edicti inq; opinionis errore pertendentes ad
 ortus, eorū moenia solo æquauit, trecentasq; euertit domos,
 inde protinus in Albigēses eiusdem sectæ profectus, quom
 suum reduceret exercitum subita ui morbi correptus obiit
 ad Monpenserium. Defuncti corpus illatum Parhifios est
 ad Aedem Dionysij tumulatum iuxta patris Philippi sepul
 chrum. Superstites ei fuerunt quatuor ex Blancha liberi, Lu
 douicus eodem quo pater nomine, Robertus, Alfonsus, &
 Carolus.

Ludouic
 cus non⁹.

Itaq; Ludouicus natus maximus, ille qui mox a Bonifacio
 consecratus est octauo Romanorū pontifice, paternum de
 cus accepit, annum agens duodecimum, Roberto fratri per
 misit Arthesium, post & Atrebatum largitus est, oppressit
 in se surgentē principū factionē, profligatis Anglis, quos il
 li numerū prædæq; spe sollicitatos in Galliā trahere cōpu
 lerant, habuit uxorem Margaritam filiā comitis prouinciæ
 quæ Narbonensis appellatur, pars Galliarum quæ interno
 mari alluitur, Brachata antea dicta, amne Varo ab Italia di
 screta Alpiumq; iugis, eiusq; fratri Roberto ducis Braban
 tiæ filia nupsit. Erexit & Ludouicus sacellum quod sanctū
 uocāt. Ibiq; lanceam, spongiæq; dominicæ passionis instru
 menta, quæ Balduinus Imperator Constantinopolis ei do
 no miserat, ornatissime collocauit. Alfonso etiā fratri comi
 tis Tolosæ filiam, Carolo Beatricem Germanā suæ cōiugis
 eodēq; patre natam cū spe successionis ad comitatum locan
 das curauit. Ipse Alfonso comitatus Aluerniensem, Pictaui
 ensemq; Carolo Cenomanēsem largitus est. Hic est ille Ca
 rolus qui Siciliæ regno potitus, hodieq; primus appellatur.
 Ipse Ludouicus uoti reus, ob ægritudinē qua laborabat, ad
 medicorum

Sacellum
 sanctū Pa
 rthisien.

Carol⁹ Si
 cilie Rex
 Ludouic
 cus.

medicorū desperationem suscepti, profecturus in terrā sanctam, Regni curā Blanchæ matri Alfonsoq; germano commisit. Ingressus iter offendit Innocentiū quartū Pont. max. Lugduni, suppliciter auxilia petentem contra Federici secundū impotentem dominatum, quo se Roma pulsum dicebat, inde trās mare petijt Asiam, Damiatamq; Aegypti urbem uicēpit, in ea tamen expeditione multa passus incōmoda cum Carolo tandem fratre captus in Saladini potestātē uenit, a quo pacti certum auri pondus, postliminio dimissi in Galliam reuerterūt, ubi Ludouicus plura monachorū Cœnobicia cōdidit, & Asyla Misericordiæ consecrata quæ etiam nunc extant. Autore demū pontifice salutis anno M. cdxix. classem duxit in Africam, stipatusq; tribus filijs Philippo Ioanne, & Petro Saracenorum uictor, apud urbē moritur, cui nomen Tunæ. Executum iamq; per annū siccātū corpus in Gallias aduehūt, & ad Aedem Dionysij de more tumultant, extis exenterati cadaueris in Sicilia conditis in templo Montis (ut uocant incolæ) regalis.

Imperiū Philippus excepit, is cui nupta fuit Isabella Iacobi regis Aragonū filia, atq; in dotē traditū Carcasonū. quom tamē is antea cessisset iure, si quod ei competeret in Celtiberia, quæ Catalania nunc est, & Ruscinone, cum patre castris in Libya positis obsidionem non antea soluit, q̄ supplicem Regē compulit, iniquas pacis accipere conditiones. In Galliam rediens ad diem consilium Lugduni coegit anno salutis M. cdxij. cui Gregorius Pont. max. interfuit & præsuit. Isabella cū ter ex eo iam peperisset, Ludouicum, Philippumq; & Carolum, naturæ concessit, eius uir alterā duxit uxorē Ducis Borbonij filiam, quæ Ludouicum priuignum ueneno

Philipp^o.

d 2 tollendum

tollendum curauit. Interea Philippus in Aragonum regem Petrum mouet, occupatam ab eo Siciliam, quæ concesserat in eius patris ius, quem Carolum primum fuisse demonstrat, belli causam prætexuit, Aliquot oppidis insulæ iam potius subita uis morbi solutus est. Superstitibus ex Isabella Philippo, qui patri successit & Carolo Vallesij comite, ex Maria Ludouico comite Ebroicensi, Margarita ac Blanca filibus, quarum altera Anglorum regi, altera Austriæ Duci nupsit.

**Philippus
Pulcher.**

Philippus itaque Pulcher a præstantia formæ cognominatus, initio similitudines cum Bonifacio Pont. max. deinde professas exercuit inimicitias, edictoque prohibuit ex regni finibus auri, argentiue facti, infectiue quicquid Romam ferri. Demum proditione Sarra columnæ, qui sub eo stipendia faciebat, ex quo Pontifex oppido trahebat originem, comprehensus in urbem deducitur, ubi paulo post ex animi mœrore lapsus in ægritudinem breui perijt. Hoc ipso Philippo regnante,

**Clemens
quintus
pontifex
maxi.
Templarij.**

Clemens Quintus ex urbe migravit Auenionem, Sedemque pontificatus eo transtulit anno salutis M. cccv. perque Septuaginta quatuor annos secuti Pontifices ibi permanserunt. Eorum qui Templarij dicuntur instituta iam olim secta, ab ipso Clemente Viennæ damnata est, anno postquam transiit in Galliam septimo. Philippus habuit liberos tres, Ludouicum qui dictus est Vtinus, excepitque mortuo patre sceptrum, regemque Nauarre, & Philippum Pictauiensium comitem, itemque Marchiæ comitem Carolum, quorum duorum coniuges adulterij delatas apud socerum satis constat in carcerem coniectas. Excessit inde Philippus, anno salutis M. cccxij. mense Nouembris, illatusque est in

**Ludouicus
Vtinus.**

Aedem

Aedem Dionysij, quom regnasset annis duodetriginta
 Ludouicus is cui cognomentum fuit Vtinus, Rex Nauariæ Ludoui-
 Philippo patri successit, initoq; statim principatu in quof-
 dam patris amicos capitali supplicio animaduertit, & Iudæ-
 os intra regni sui fines, habere domicilio locum permisit.
 Vxoremq; duxit Clementem Roberti regis Siciliae sorore,
 quæ necessitudinis aliquo uinculo sibi propior erat. Haud
 enim dubia fides est Diui Ludouici filium fuisse Philippū,
 quo patre Philippus cognomento Pulcher editus est, is qui
 Ludouicum genuit, quo de nunc agimus. Ex altero cognati
 onis gradu, Carolus Ludouici frater ob merita cōsecrati Si-
 ciliae rex, alterum Sustulit Carolum, quem secundum uocā-
 mus, is numerosam prolem suscepit, & in ea Martellum, Ro-
 bertum, Clementem, quæ Ludo. nupsit, eique mature elato
 grauida superfuit. Exactis iam mensibus, utroque maturo
 Clemens enixa infantem est, cui postea Ioanni nomen fu-
 it, is patris imperium suscepit, remiq; administrauit per Phi-
 lippum patruum Pictauiensium comitem. Nec multo post
 fato functus, occasionem Philippo dedit, ut regnum quod
 antea procurabat, in se transferret.

Ludoui-
cus VtinusCarolus
secundus

Philippus ergo Pictauiensis eius nominis Quintus, quom
 tres haberet filias, ex his unam duci Burgundiæ, aliā comiti
 Niuernensi, tertiam Delphino Viennensi matrimonio col-
 locauit, absq; uirili sobole quom decessisset, execti cadaue-
 ris exta, contendentibus inter se minorum, prædicatorumq;
 sectæ flaminibus apud utrosque bifariam condita sunt, ad
 Aedem Dionysij corpus illatum.

Philippus

Bellū cer-
tamen &
uere Chri-
stianum.

Ab hoc regnum Carolus eius frater accepit, Marchiæ comes
 & ipse cognomēto Pulcher, is in spem successionis grauidæ
 d 3 coniugis

Carolus
Pulcher.

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI

coniugis utero relicto mature decessit. Dum conceptus utero matris in spem regni gestatur, agi coeptum cui potissimum rerum cura committeretur, ad se quisque prouinciam summa contentione trahebant duo maximi competitores Carolus Vallesius alterius Caroli patruus, eius quem Marchiae Comitem demonstrauius & Regem nouissime factum, & Edouardus rex Anglorum tertius ex Maria nata eiusdem Caroli sorore. Effusa principum studia Vallesium praetulerunt. Interea Vallesius interrex obiit. Itaque de terioris sexus infante quam Regina pepererat e gubernaculis eiecta, Philippus Caroli Vallesij, defuncti F. & Catharinae Balduino patre genitae Constantinopolis imperatore, regia potitus est.

Philippi
Vallesij
parentes.

SECUNDI LIBRI FINIS.

MICHAELIS RITII NEAPOLITANI, DE REGIBVS FRANCIAE, LIBER TERTIVS.

Philippus
Vallesius

HILIPPVS Vallesius huius nominis Sextus aduersus Edouardum Anglorum regem bellum sumpsit. quod is eius auunculo Carolo sine uirili prole defuncto, iure gentium sibi qui propior esset a stirpe, regnum competere contendebat. Inito sepe praelio tandem Philippus apud Clusas Anglos nauali pugna superauit